

BOR HULL

til frisk luft

En friskluftsvifte krever et hull til utsiden. Det er **her du må få tak i en virkelig stor bormaskin**. Det er en litt større operasjon, men med leid maskinkraft kan du fint gjøre det selv.

Gjør Det Selv

VANSKELIGHETSGRAD

Hvis du er fortrolig med en bormaskin, er det ikke så vanskelig. Når stativet er boltet fast, klarer maskinen resten.

LETT

VANSKELIG

TIDSFORBRUK

En times tid.

PRIS

Rundt 1000 kroner per døgn i leie.

MATERIALER

- Stållanker med bolter
- Eventuelt fugeskum

SPESIALVERKTØY

- Kjernebormaskin
- Kjernebor

Maskinen og boret gjør jobben. Når stativet og maskinen er boltet fast til vegg, trenger du bare å presse litt for å bore.

Det er absolutt en god idé å sørge for god ventilasjon i kjelleren. Her kan det fort oppstå fuktproblemer, og ventilasjonskanaler er en måte å unngå dette på.

Mange moderne vifter krever imidlertid ganske store hull, ofte opptil 160 mm i diameter. Og det er ikke noe du klarer med selv en god borhammer, spesielt ikke hvis du skal gjennom en kjellervegg av hard betong.

Bormaskin med virkelig store muskler

Løsningen er en leid kjernebormaskin. Med en kraftig motor og et stort bor kan den stille og rolig gnage seg gjennom selv den hardeste kjellervegg. For å sikre tilstrekkelig presisjon må maskinen

festes på et stativ som boltes fast i vegg. Da har du full kontroll over maskinen og boret, og du kan bore et hull til ventilasjonen nesten uten anstrengelse. Etterpå må du selvsagt reparere hullene du har laget for stativets festebolter, men det er en liten pris å betale.

Pass på fukten, også om sommeren

Ventilasjon gjennom kjellerveggen, gjerne flere steder i kjelleren, er en god måte å sikre et godt innneklima på. Husk også at en kjeller med vegger under bakkenivå er kaldere enn uteluften på de fleste sommerdager. Det kan derfor være nødvendig med oppvarming for å hindre at det dannes kondens på de kalde veggflatene. □

Det er bruk for ekstra krefter – lei dem

Når du skal bore store hull, trenger du en virkelig stor maskin, helst med et stativ som du kan skru fast i vegg. Du kan leie denne typen kjernebor hos mange byggvarehus eller utleiefirmaer.

Du kan leie en kjernebormaskin med stativ for rundt 1000 kroner per dag. Den kan spennes fast på vegg og kan håndtere bor opptil cirka 250 mm med stor presisjon.

Du oppnår flere fordeler med kjernebormaskinen:

- Den kan håndtere selv meget store bor.
- Den borer helt nøyaktig.
- Den skåner deg for slit og mulige skader.

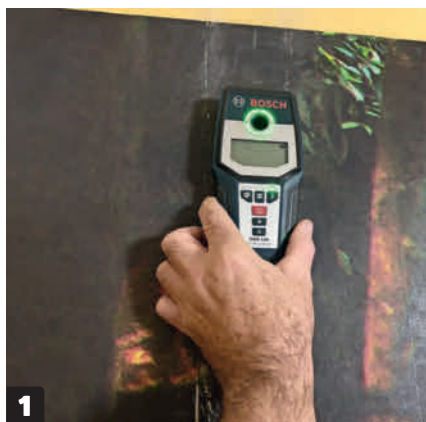

Gjør maskinen klar til å bore

Det er mye krefter i sving: Maskinen og stativet er tungt, og det kraftige boret må kjempe seg gjennom hard betong med småstein i. Det betyr at maskinen og stativet må boltes fast i veggen.

Det betyr også at du må lappe hullene etterpå, men det er prisen for et pent hull gjennom en tykk kjellervegg.

Før du borer skal du forsikre deg om at veggen ikke er fylt med isolasjonsmateriale som kan renne ut. Begynn derfor med et lite inspeksjonshull.

1 Start med å sjekke veggen med en skanner. Du har ikke lyst til å bore i verken kabler eller vannrør. Undersøk et område godt rundt der du skal bore.

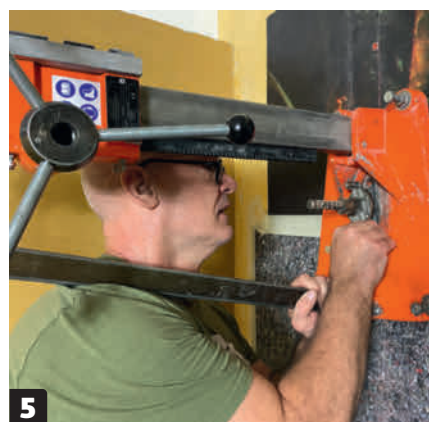
2 Dekk til og mål opp. Begynn med å måle hvor boltene til borstativet skal sitte i forhold til borets plassering. Dekk deretter godt på gulv og eventuelt vegg; borearbeidet støver voldsomt.

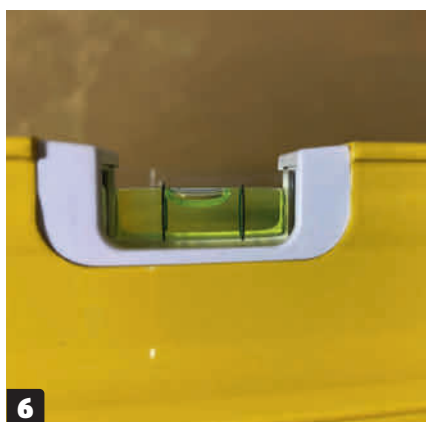
Bor hull til boltene som skal holde stativet fast til veggen. Hullene her er 14 mm. Det krever en god borhammer å lage hullene i betongen.

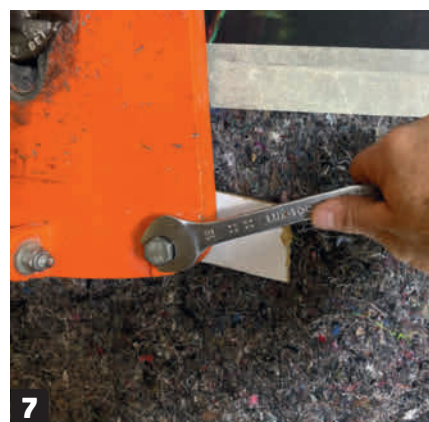
4 Bruk stållankere med tilhørende bolter for å holde på platen til stativet. Med fire av dem i veggen blir stativet sittende, også selv om boret treffer en stein underveis gjennom den harde betongen.

5 Sett fast borstativet på platen. Her spennes det fast med en vingemutter. Løsningen kan variere avhengig av modell.

6 Boret skal helle litt, slik at eventuell kondens eller inntrengende vann renner ut, ikke inn. Et par graders helling utover er passe. Her betyr det altså at boret skal være litt høyere bak enn foran.

7 Juster vinkelen på boret. Her gjøres det ved å legge små mellomlegg ev trefliser under den nederste delen av platen, slik at boret tiltes litt.

Bor hull i veggen

Deretter kan maskinen og boret festes til stativet. Sørg for å stramme alle delene godt til, slik at de ikke rister løs under boringen.

Her styres boret ved å trykke ned på et håndtak og skyve maskinen fremover. Det er viktig å ta det sakte og rolig: Det er maskinen og boret som gjør jobben, ikke du og overarmene dine.

Spenn fast boret.

Det store boret skal spennes fast på bormaskinen. Her krever det en fastnøkkel. Spenn godt til.

Kan du nøye deg med en håndholdt bormaskin?

Hvis du skal bore et hull med en diameter på opptil 100 mm, kan du i mange tilfeller klare deg med en kraftig borhammer – som du eventuelt også kan leie. Men du skal være forberedt på å måtte bruke krefter. Spesielt hvis boret treffer en hard stein i betongen, kan du oppleve en kraftig vridning fra maskinen. Det er heller ikke gitt at du klarer å holde maskinen stødig under slike omstendigheter.

Generelt anbefales det at kjernebor over 100 mm styres med en fastmontert kjernebormaskin, særlig ved boring i betong. Maskinen må boltes fast i veggen, og da må du reparere hullene fra stativet, men du kan bore med større presisjon og med langt mindre egeninnsats.

Start bormaskinen. Boret borer forholdsvis sakte og skal presses forsiktig mot veggen mens det lager hull. Ikke press hardt, men la boret gjøre jobben.

Dermed er det hull gjennom! Nå kan du fjerne støvet og måle hullets dybde. Det er nemlig bestemmende for lengden på ventilasjonsrøret som skal settes i senere.

Pass på hulmurs-isolasjon

Hvis veggen har isolasjon som kan renne ut, kan du bore en rekke små hull rundt hele området og sprøyte inn byggskum før du borer et stort hull. På den måten unngår du at all isolasjonen renner ut når du borer.